

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

· HVAR 8 DAG ·
ILLUSTRERADT MAGASIN

VINTERBILD FRÅN ARBOGAÅN. — FOTO. S. BRUN, ARBOGA.

23:DJJE ÅRG.

DEN 8 JANUARI 1922.

N:o 15.

Foto. Östling. Uppsala.

E. O. Arenander

Ktöhd: Aug Sjöbergs Ktöhdmanst., Gbg.

En av de främsta banbrytarna inom det norrländska jordbruket, professor vid Ultuna lantbruksinstitut, d:r E. O. Arenander, fyller den 25 instundande febr. sextio år.

Erik Oskar Arenander är född i Vårfrukyrka församling av Upplands län, i närheten av den lilla fridfulla jordbrukarestaden Enköping, den 25 februari 1862. Föräldrarna voro lantbrukaren Erik Arenander och hans maka Josefina Andersson. När Arenander var fem år gammal, sålde föräldrarna emellertid sin egendom vid Enköping och inköpte i stället ett litet jordbruk. Silfverdal, i grannskapet av huvudstaden, som hans moder fortsatte att sköta, även sedan fadern år 1870 avlidit till följd av en olyckshändelse. När han 1872 började sin skolgång inne i huvudstaden först i Klara folkskola, sedan i Klara trivialskola, där den riksbekante Johan Söderling då ännu förde förlan som rektor, samt slutligen i Stockholms södra gymnasium och Norra latinläroverk, kvarbodde han alltjämt på Silfverdal, och tillryggalade oftast den övert en mil långa vägen till fots, ett vackert bevis på den energi, varav han redan som barn var i besittning. Efter att år 1883 ha avlagt mogenhetsexamen sökte han inträde som frielev vid Ultuna lantbruksinstitut och utexaminerades därifrån två år senare med synnerligen vackra betyg. Han vann nu omedelbart anställning som lärare vid Bjärka-Säby lantbruksskola och hade samtidigt tillfälle att ytterligare förkovra sina jordbruksinsikter å det då under numera överdirektör Insulanders ledning stående, särskilt för sin ladugård berömda, men även i övriga hänseenden välskötta godset med samma namn.

Med ett kort avbrott kvarstannade Arenander här ända till 1893, då han begav sig till Tyskland för att där med ett statsstipendium fortsätta sina teoretiska studier vid jordbrukssektionen av filosofiska fakulteten i Halle, där han år 1895 undergick prövning i jordbruksvetenskap, zoologi och filosofi och följande år avlade disputationsskriften för filosofisk doktorsgrad på en avhandling med titel "Studien über das ungehörnte Rindvieh im nördlichen Europa unter besonderer Berücksichtigung der nordschwedischen Fjällrasse, nebst Untersuchungen über die Ursachen der Hornlosigkeit". Arenander hade här första gången gripit sig an med den svenska hornlösa boskapens problem, som han sedan ägnat så mycken tid och arbete och som aldrig upphört att intressera honom.

När Arenander som nypromoverad doktor återvände hem år 1896, blev han först lärare vid Klagstorps lantbruksskola i Skåne och företog sedan på lantbruksstyrelsens uppdrag en utländsk resa för studium av försöksanstalter på utfodringslärans och mejerihanteringsområden, men utsågs år 1898 till länsagronom i Västernorrlands län.

Den verksamhet Arenander i denna egenskap utövade blev av synnerligen ingripande betydelse icke blott för Västernorrland, utan för det norrländska jordbruket över huvud. Genom bildandet av lantmannaföreningar efter tyskt mönster — lokalföreningar sammanslutna i länsförbund — genom ett praktiskt ordnande av inköpen av lantbruksförmådenheter, genom bildande av fröodlingsföreningar och anläggande i samband därmed av frörensenser icke blott skänkte han de norrländska jordbrukarna nya intressen och nya utgångspunkter för framgångsrik verksamhet, utan gav han även föredömen åt andra svenska län; särskilt hans uppslag i fråga om fröodlingen kunna sägas ha varit epokgörande. Vidare lyckades det honom att intressera norrländingarna för rovodling, vilket blev av betydelse både för jordbruket i det hela och särskilt för mjölkproduktionen. Ävenledes bör det erinras, vilka viktiga insatser han gjorde för

bevarandet och upphjälpanDET av Ångermanlands gamla berömda linodling. Denna var vid Arenanders ankomst till länet stadd i försvinnande, men sedan denne år 1904 satts i tillfälle att studera linodlingen i utlandet, särskilt i Danmark, Tyskland, Österrike och England, blev han i stånd att anvisa vägen, på vilken det var ekonomiskt möjligt att upprätthålla densamma. Härtill kom slutligen den outröttliga upplysningsverksamhet han utövade genom föredrag, broschyrer, tidningsuppsatser etc. Den väckande betydelsen härav kan knappast överskattas. Västernorrlands läns hushållningssällskap gav också uttryck åt den förbindelse, vari det kommit att stanna till honom, genom att år 1911 tilldela honom den sällsynta utmärkelsen av sin stora guldmedalj.

Då hade Arenander emellertid redan åtskilliga år haft att verka på ett annat arbetsfält. År 1905 utnämndes han nämligen till lektor i husdjurslära vid Ultuna lantbruksinstitut, en lärareplats, som fr. o. m. 1918 omvandlats till professor. Redan under sin vistelse på Bjärka-Säby hade han ägnat särskilt intresse åt ladugårdsskötseln — i sex år hade han uppsikten över ladugården och mejeriet därstädes — och även tidigt uppträtt som skriftställare såväl i avels- som utfodringsfrågor. Om hans studier till den hornlösa nötboskapens härstammningsfråga och utvecklingsmöjligheter är redan ovan nämnt; som lärare vid lantbruksinstitutet fick han tillfälle att ytterligare fördjupa dessa och har bl. a. nedlagt mycket arbete på den ifrågakommande boskapens utveckling till ren ras med hög mjölkavkastning och förbättrad kroppsbyggnad. I detta syfte har han tagit insitativ till bildandet av en avelsförening för röd kullig svensk lantras och även år 1914 börjat utgiva en stambok för denna. I själva verket äro de resultat, som erhållits av avelsarbetet med denna den Skandinaviska halvöns sannolikt äldsta och ursprungligaste nötboskapsras, synnerligen både intressanta och löflesrika. Dessa fjällkor visa en anmärkningsvärd hårdighet och förnöjsamhet och synas i själva verket ha särskilt anpassat sig efter Norrlands odlingsförhållanden, jordmån och klimat så att de redan därför förtjäna bibehållas och förädlas. Tuberkulosen, de främmande rasernas plågoris, är okänd bland fjällrasen, då den fått förbli oblandad med sörlandsdjur. Med sin lätta kropp kan fjällkon ströva omkring och söka sin följa på de spridda och knappa beten, där andra och tyngre kor skulle svälta ihjäl. I själva verket synes fjällkons fettavkastning i förhållande till fodermängden ansenligt överträffa övriga rasers. Vid avelscentra i Öfverbyn och Rösta t. ex. avkastade 100 foderenheter 7,72—10,81 kg. smör, medan på Näsbyholm i Skåne lågländarnes avkastning i genomsnitt endast uppgick till 6,04 och ayrshirebesättningens på Aranäs allenast 6,87. Det skulle icke förvåna, i fall eftervärlden just i Arenanders omtanke om fjällboskapens bevarande kommer att se hans största insats.

I övrigt har Arenander även efter övergången till sin lärarepost i husdjurslära inlagt synnerliga förtjänster om linodlingens främjande. Outtröttligt har han verkat härför både i tal och skrift, på samma gång han oförtrutet fortsatt sitt upplysningsarbete bland jordbrukarna även i fråga om andra ämnen i tidningar och tidskrifter. Som lärare skattas han högt av sina elever på grund av sin klara och koncisa framställningskonst och sin sympatiska personlighet.

Sedan år 1911 är Arenander ledamot av lantbruksakademien. År 1918 kallades han av Wiens universitet till hedersdoktor.

Sedan år 1900 är han gift med Nancy Elisabeth Birch-Jensen, dotter av godsägaren Hans Kristian Jensen.

Våra i övrigt förträffliga svenska atelier-fotografier synas eget nog icke vara särskilt intresserade av att få sina fotografiska porträtt av vackra svenska kvinnoansikten reproducerade — i varje fall göra de sig mindre än omak härför. — Och måhända göra våra damer svårigheter. Resultatet är emellertid att H. 8. D. med ganska stort besvär får själv söka skaffa sig porträtt lämpliga för våra vignettbilder. Från Norge och även från Danmark få vi icke sällan vackra kvinnoporträtt — men här i Sverige måste vi, som sagt, själva leta, i Sverige, den nordiska kvinnoskönhetens hemland!

När vi av en händelse fingo se det porträtt som i sanning pryder detta num-

8 Januari 1922 Lösnummer 35 öre
HVAR 8 DAG
 •ILLUSTR• •MAGASIN•

OMSLAGSVIGNETT TILL FÖRELIGGANDE N:O 15.
 I brun dubbeltonfärg.

"Svensk Skönhetstyp". Tilldelad 1:a pris i Ovicula-tävlan.

Till landshövding i Älvsborgs län efter landshövding K. S. Husberg, som beviljats avsked, har k. m:t utnämnt och förordnat godsägaren A. W. T. von Sneidern.

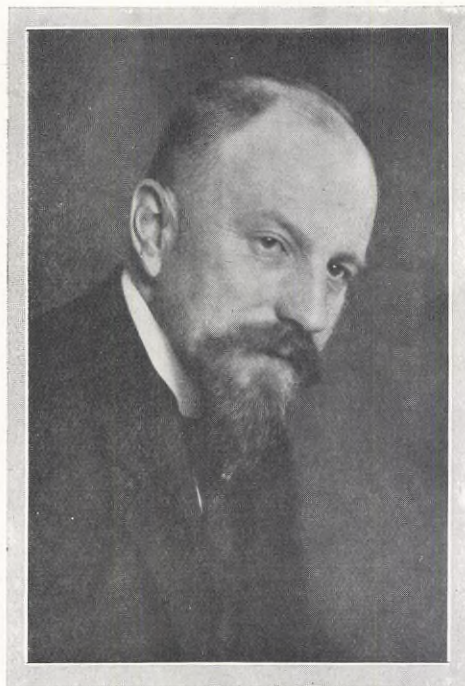
Genom denna utnämning torde ett för Älvsborgs län lyckosamt val vara träffat. Född 1875 befinner sig den nye landshövdingen i sina bästa och initiativkraftigaste år. Genom ett mångårigt representantskap för Älvsborgs län i Riksdagens såväl Första som Andra kammare samt genom eget stort jordbruk fullt förtrogen med länets viktigaste näringsgren, äger hr von Sneidern de bästa förutsättningar att i sin ledande ställning kunna utföra en gagnande verksamhet inom sitt län.

Till de företräden som en grundlig kännedom om detta arbetsområde innebär, sälla sig även erfarenheterna från en mångsidig industriell verksamhet samt hans ovanliga juridiska kapacitet, vilken redan fört honom till det hedrande uppdraget såsom ordförande i andra lagutskottet.

*

Till bild å sid. 229.

Oscarsteatern i Stockholm gav den 28 december efter femtonårig paus en repris av sitt invigningsprogram, Offenbachs melodiosa operett *Frihetsbröderna*, i nyuppsättning och nyinstudering, det sistnämnda så när som på hr Axel Ringvals idräpliga gamla glansroll Pietro. För regi och uppsätt-

Fjortio porträtt.

Kliche: Sjöberg, Gbg.

A. W. T. VON SNEIDERN.
 Nyutnämnd landshövding i Älvsborgs län.

mers omslag, satte vi oss genast i förbindelse med fotografen, herr Ragnar Küller i Malmö som i sin ordning hänvisade till firman F. Pauli, den stora och ansedda Parfymeri- och tvålfabriken i Stockholm till vilken porträttet varit insänt i tävlan om skönhetspris i firmans s. k. *Ovicula-tävlan* och därvid porträttet av prisenämnden tilldelats 1:a pris. — Med stor beredvillighet ställde firman Pauli porträttet till H. 8. D:s disposition och för vår tidning är det, förutom glädjen att få återgiva den vackra bilden, en ytterligare tillfredsställelse att detta återgivande möjligen kan vara en av vår tidsnings äldsta förbindelser till behag.

ning svarade vid detta remarkabla tillfälle ingen mindre än teaterchefen direktör Ranft själv, och det skulle av detta resultat att döma vara synnerligen lyckligt, om han oftare än hittills mera direkt ägnade omsorg åt sina teatrans uppsättningar. En mera glänsande, dyrbar och verkningfull utstyrelse har icke förekommit å Oscarsteatern sedan dess begynnelse. Att kvällen blev en succés torde icke minst vara att tillskriva den utomordentliga sceniska inramningen. Av de uppträdande framträdde utom hr Ringvall särskilt gästen, fru Naima Wifstrand, som gjorde en fint och väl avvägd Fragoletto. Som Fiorella hade fröken Margit Rosengren många tillfällen glänsa med sin klangfagra röst. Till sist må icke glömmas hr Hjalmar Meissners utmärkta orkesterledsagning.

Yrkes- och Amatör-fotografer

äro välkomna med

nya, vältagna landskaps- eller genre-bilder

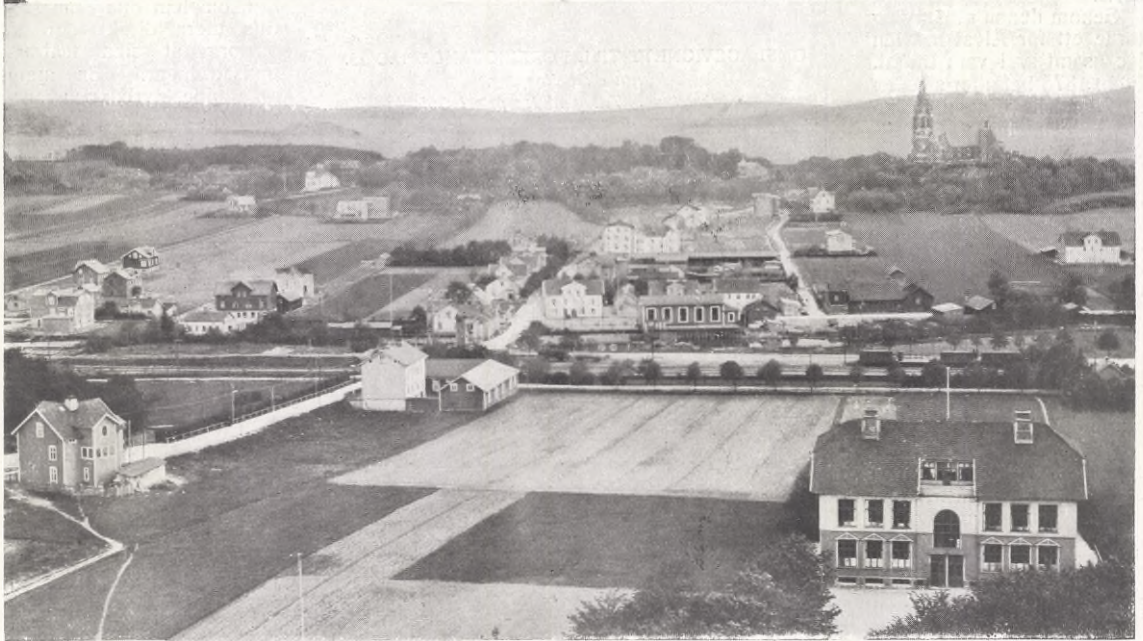
lämpliga för vare sig den stora bilden å omslaget eller för den mindre vignetten å varje hättes första sida. — Ersättning vid antagandet.

REDAKTIONEN.

MÖLNDAL, VÅR YNGSTA STAD.

Under 1921 års sista konselj på nyårsaftonen beviljade regeringen den intill Göteborgs stad gränsande kommunen *Fässbergs* ingivna ansökan om stadsrättigheter. Den nya staden, som är Sveriges 112 stad i ordningen, skall bära namnet *Möln dal*.

Genom denna stadsbildning har uppstått en för vårt land hitills alldeles ny stadstyp, i det att ett område beläget tätt intill en större stad

Fotos. Johansson, Gbg.

Överst: LANDSHÖVDING VON SYDOW MEDDELAR REGERINGENS BESLUT att Möln dal bli^{Kirche} förklarad såsom stad. Framför kommunalhuset vid torget. — Nederst: EN BILD ÖVER DEN NYA STADEN.

härmed för första gången lösgjort sig från denna och bildat ett eget stadsområde. Förhållandet, som för Sverige är en fullkomlig nyhet, har dock med framgång tillämpats mångenstädes ute i världen, framför allt i Amerika. Man har där funnit att organisations-typen ifråga haft den fördelen framför införlivnings-systemet, att den möjliggjort bättre anpassning efter rådande förhållanden inom de olika samhällena.

Den för Möln dal betydelsefulla tilldragelsen högtidlighölls med en rad invigningsfästligheter, såsom saluter, klockringning i församlingens kyrka, flammmande eldar och fyrverkeri. Meddelandet om stadsrättigheterna kungjordes den nya stadens invånare vid gamla torget av landshövding von Sydow, varförutom högtidspredikan hölls av hovpredikanten E. D. Block.

Hermann Bahrs skådespel "Mästaren", som den 28 december hade premiär å Dramatiska teatern i Stockholm med hr Tore Svennberg i titelrollen, kan betecknas som ett så uteslutande idédrama, att småningom varje förutsättning av trovärdighet och mänsklighet förfuskas och kvar endast står en abstraktion, men en intressant och imponerande sådan. Denne "Mästaren", Cajus Duhr, är en självlärd läkare, som, först utdömd av fakulteten som kvacksalvare, till sist efter en lyckad operation av en prins utnämnes till professor och hedersdoktor. I sitt dagliga liv en man, som på sin omgivning försöker tillämpa viljans och självbehärskningens makt i dess yttersta konsekvenser, drabbas han av de säregna oundvikliga öde att slutligen bli bedragen och övergiven.

Pjäsen är skriven med en enda huvudroll, de övriga äro endast tomt stafage. Hr Tore Svennberg fick utmärkt fram det överlägsna, tillkämpat eller verkliga, det cyniska, hånfulla och föraktfulla hos figuren, men saknade i någon mån dess storhet och behärskning. En briljant typ var hr Ivar Nilssons lille japan med sina mjuka rörelser, och fröken Tyra Dörum roade som alltid.

Vidst. bild. K. DRAMATISKA TEATERN: "MÄSTAREN", komedi av Hermann Bahr. Scen ur andra ak'ten. Herr Tore Svennberg (Cajus Duhr) och fru Signe Kolthoff (Violet, hans hustru).

Fotos. Almborg & Preinitz, Sthlm.

Kliche: Aug. Sjöbergs Klicheanst., Öbg.

OSCARSTEATERN: "FRIHETSBRÖDERNA". T. v. Fru Naima Wifstrand (Fragoletto), t. h. fröken Margit Rosengren (Fiorella).

STEN HEDMAN stängde skogsgrunden nästan ljudlöst. Det berodde på gammal vana, en skogsgångares vana att i skog och mark röra sig med så litet buller som möjligt.

Det var töväder i dag. Träden tärde ringar omkring sig i snön. Stenar och tuvor lågo bara. Granarna riste av sig sina av töet tyngande bördor. Spåren djupnade och utplånades. Och långa sträckor kunde man vandra på fuktig mossa eller i drypvått gräs.

Löjtnant Hedman ägnade ej spåren stor uppmärksamhet. Han hade — av gammal vana — geväret över axeln, men väntade sig just inget vilt i detta väder, och han ströväde för strövanjets skull.

Han följde stengårdsgården ett stycke, gick och såg ner, som en man i tankar, och det var mera av övad instinkt än medvetet, som han plötsligt stannade och verkligen *betraktade* marken. Han tyckte sig se ett avtryck av en klack i snön, ett något suddigt avtryck av klacken av en damgalosch.

Spåret ledde ifrån stengårdsgården, som om hon vänt om just där, sedan hon kanske kastat en blick in i trädgården. Men denna möjlighet föreföll så oförklarlig, att Hedman avvisade den. Han förnekade till sist också spåret, som i själva verket var ytterst lätt och liksom snuddande. Det kunde vara en förvillande likhet blott, en lek av omständigheterna. Just tö framlockar sådana likheter, och det skall övade ögon till för att under en dröppande gran upptäcka de verkliga fotavtrycken bland de av droppe imiterade.

Hedman fann ej heller den misstänkta möjligheten tilltalande. Det avgjorde, och för att ej på nytt oroas av spårimitationen utplånade han den med ett tramp av sin egen manliga stövelklack. Och därmed promenerade han vidare.

Han gick i något så när rak riktning, korsade en gång dynggamla rävspår, som långsamt töade borti, såg fotavtryck av ekorre, hermelin, småvessla, sork, småmus, raphöns — och hade för jägartankarna snart glömt de andra, mindre behagliga. Tills — ja, tills han stod vid en annan av sina grindar, vilken över andras ängar och hagar ledde till — ja, till andras villor och gårdar. Och just innanför den grinden såg han ånyo spåren — ty nu voro de två tydliga spår — av damgaloscherna, två nätta små galoscher, omslutande ännu nätare och finare små kängor och fötter.

Han kände på grinden eller rättare på hänglåset — det var endast tilltryckt, ej stängt, han måtte ha glömt vrida om nyckeln riktigt. Han beslöt sig för att göra det ännu samma dag.

Upptäckten hade emellertid givit hans tankar full sysselsättning. De gjorde ingen regelrätt, matematisk eller logisk undersökning, som en detektiv skulle gjort. Det hade ej bott damer i den Hedmanska villan, sedan systemen reste utomlands, för månader sedan. Löjtnanten hade ej haft bjudning på mycket länge — han hade ju ingen värdinna och var en korrekt, nästan gammaldags korrekt man. Det fanns egentligen inte mer än en — ordinarie — möjlighet eller kanske två. Och det var med dem, hans funderingar sysslade.

Torbjörnssons? Vilka andra kunde han i detta ögonblick tänka på?

Det var månader sedan han råkade Torbjörnssons, och ändå bodde de knappa fem kilometer borta. De tillhörde samma samhällsklass — Torbjörnsson var militär, men hade tagit avsked och ägnade sig åt naturhistoria, särskilt ornitologi, det var som jägare

de först blivit bekanta. Hedman var också intresserad naturforskare — även om historien, militärhistorien, var hans huvudlidelse. Fru Torbjörnsson, fru Stella, var en charmant människa, kanske litet för charmant. Och Asta Torbjörnsson, kaptenens syster, var också en, ja, också en charmant människa.

Det fanns alla möjliga skäl, varför Hedman och hans syster skulle umgås med Torbjörnssons, även om de ej bott varandra så nära. Och så umgingos de i alla fall inte längre — umgänget hade plötsligt avbrutits. Varför? En både enkel och invecklad historia.

Huvudfelet var kanske Hedmans. Han tog det i alla händelser på sig. Det var man skyldig damerna. Han var chevaleresk till sinne och sätt, alla damer funno honom älskvärd, och han lade kanske mera an på att vara det än svenska herrar i allmänhet. Han menade ingenting illa, och han hade, sig veterligt, inga olyckor på samvetet. I större sällskap betyder det håller ingenting, om en herre gör sig angenäm, också för gifta damer. Det finns många som se, och många, som dela hans gracer. En annan sak, om en ungherre — så där mellan trettio och fyrtio — umgås flitigt och förtroligt i en mindre familj, där det finnes — låt oss säga — två damer, en gift och en ogift, bägge lika förtjusande och den gifta kanske den livligaste och, som naturligt är, mest obsvärdade. I det fallet kunna omständigheterna bli, vad de i Hedmans fall blivit, något förvirrade.

Något litet fel hade väl också Asta. Dem emellan — Sten och Asta emellan — hade ju ingenting passerat, ingenting, som förtyktade eller var inkorrekt. Men under medvetandets tröskel, under känslolivets medvetna sfär, hade, som Sten för sent insett, en böjelse börjat röra sig. Och det var för att maskera denna böjelse, som Sten, i all oskuld, flirtat litet med sin väns hustru.

Löjligt, att någon kunnat fästa avseende vid den bagatellen. En blick. En handtryckning, litet längre och innerligare än behövt. En enkel kramning fram mot avskedstimmen, skämtsamt menad — säkerligen på båda hållen. En stamboksvers som Hedman skrivit. En versbiljett, varmed Stella svarat. Detta och annat lika oskyldigt, likgiltigt, kanske onödigt — hade på något sätt irriterat Torbjörnsson, vars hållning blivit stramare och mindre vänskaplig, och vars ord ibland gömde udd — en udd, som mera förvånade än sårade. Men även förvånningen kan tyda på allvarliga temperaturförändringar i vänskapförhållanden.

Hedman hade till sist börjat tro sig övervakad, svartsjukt bevakad av en stackars man, som ej själv såg hur löjlig han tog sig ut som svartsjuk. Torbjörnsson, klen psykolog, förstod kanske ej, att just svartjukan äggade — ej Hedman kanske, men Stella. Stella fann nöje i att retas med maken, leka med hans misstänksamhet, låtsas känslor och hyckla faror som ej existerade. Torbjörnsson var något naiv i slika ting. En man med humor skulle smålett åt intrigen — som då skulle töat bort som tidig snö.

Sten Hedman glömde ibland de för Torbjörnssons del förmildrande och för fru Stella försvärande omständigheterna. Hon hade varit gift en gång förut, hade skilt sig från en man, som visserligen hade talrika fel, blott ej det att värdslösa sin hustru. När Stella kunnat skilja sig en gång utan starkare, personlig anledning, vilken anledning kunde ej vara tillräcklig även nästa gång?

Sten visste, att Stella och Gustav höllo av varandra. Gustav hade inga av den förste mannens olater. Stellas andra äktenskap, välsignat med tre förtjusande barn, var i allo lyckligt. Varför frambesvärja misstankar utan grund, blixtar från en klar himmel? Ja, varför?

Orsaken till det hela var måhända det stillsamma livet på landet, som avlöst rörligare, bullersammare förhållanden från garnisonsåren. Umgänget bjöd ej nog omväxling. Att ständigt se samma ansikten, ständigt lyssna till samma röster och tonfall fördjupade alla intryck, underströk alla bagateller, förvandlade en fjäder till sju höns och framkallade stormar i vattenglas i brist på andra och rymligare tummelplatser för stormar.

Stella hade till sist en dag bekänt, att Gustav gått ut för att slippa möta Sten. Och då Sten begärde en förklaring, hyssjade Stella ner hans ord med ett: — För Guds skull, gå! För Guds skull — och kom igen om fjorton dar!

Då Sten passerade hallen på väg ut efter denna underliga avskedsvisit, stod Asta därute. Det såg ut, som om hon väntat på honom — men ej för att trösta eller förklara.

— Jag avskyr er, sade hon, med betoning på varje ord, också på *er*. De kallade varandra annars du. Och de gnistrande pupillerna och den bleka hyn förklarade allt, som behövt förklaras. Sten Hedman var varken sofist eller pratmakare. Han fann ingen anledning att *här* be om förklaring. Han visste i det ögonblicket, att han gjort orätt, åtminstone mot *en* människa. —

Sedan den dagen hade umgänget varit avbrutet, för Hedmans del ej blott med Torbjörnssons, utan nästan med alla människor. Löjtnanten stängde sig inne på sin egendom — om man kan vara instängd på hundratals tunnland skog. I samma veva reste systemen sin väg, och Sten fann på att på allvar umgås med sig själv och med skogen. Han läste mycket, ej blott facklitteratur, men psykologisk vitterhet och annan litteratur med ämnet *människan* till medelpunkt. Han läste också naturhistoria, framförallt praktisk och med geväret på axeln. Så lärde han sig älska ensamheten och älska skogen, som hägnar den, som vill vara ensam.

Han analyserade sin naturkärlek och fann, i uppriktiga stunder, förklaringen däri, att han behövde glömska av de mänskliga förhållandena. Detta var ingen yttring av något slags pacifism, så vanlig numera just hos militär. Han kände naturen för väl och noga för att betrakta den som en rousseauansk idyll av idel frid och oskuld. Han såg träden hata varandra, insekternas förgöra varandra, fåglarna föra krig och ekorren en glupskare och grymmare rövare än någonsin stackars mickel eller de oskyldigt anklagade rovfågeln. Än mer: han såg träd och örter och djur av alla klasser och grader lida av sjukdomar, kämpa med farhågor och visa "karaktärsfel" ej mindre allvarliga än dem han kände från människornas värld. Det var bara det, att han ej behövde ta sig "naturen" så när, att han kunde betrakta detta olikartade uppifrån och opartiskt, medan nästan allt mänskligt vädjar till varje vaken människa.

På detta sätt blev naturen en vila och vederkvickelse. Snart kände löjtnanten ej ensamheten som någon brist. Han njöt den, var avundsjuk om den, motsåg nödvändiga affärsresor med en känsla av obehag, som ej hade sammanhang med affärerna själva, och blev utan att märka det alldeles borta ur sina umgängesvänners liv.

I dag såg han första tecknet till, att hans umgänge kanske ej lika fullständigt förgätit honom. Han erfor ett slags förskräckelse, som ej hade med samvetet att göra. En förskräckelse, sådan en sommargäst känner den dag han erinrar sig, att ferien snart skall vara förbi.

Han vände nästan genast för att hämta grändnycklarna. Han tänkte fullständigt avstänga skogsområdet närmast villan och hade hunnit nästan ända fram till trädgårdsgrinden, då han plötsligt åtrade sig, gripen av en ny tanke — eller kanske gammal —. Vem var hon egentligen? Vilken av dem båda, Stella eller Asta?

Var det Stella, som smugit åstad för att förklara eller beklaga sig, men tvekat och vänt om i sista stunden? Eller var det Asta? Vad kunde hon vilja?

Denna sista fråga var ett hyckleri. Ty *om* det var Asta — ja, i det sista tonfall han hört från hennes mun hade han blivit klar över både hennes och sina egna känslor. Och vad hon kunde vilja — antingen hon ville tala å egna eller svägerskans vägnar eller kanske å Gustavs — men säkerligen var det någonting, som i första hand angick *dem* båda, Sten och Asta!

Att stänga henne ute, om hon vände tillbaka, och om hon ville tala ut, det vore ej blott ohövligt, men fegt. Det kunde han ej. Det ville han ej. Han hade visserligen nu levat sig in i tanken, att de för alltid voro skilda. Men om *han* hade felat, låt vara utan avsikt, var det då hans rätt, och var det moget och manligt att stöta *den* bort, mot vilken han framförallt begått sitt fel?

Så blevo nycklarna ej hämtade den dagen. Och nästa morgon fann Sten Hedman tidigt uppe och ute. Det hade frusit under natten och sedan på nytt snöat, en omständighet som kom mustachen att darra i ett stilla leende. Hedman gick ut till sina skogar i annat lynne än vanligt. Han gick också andra vägar än vanligt.

Han strövade i timmar och hälsade äntligen på vid den gränsgrind, där han sett de tydliga spåren.

Hjärtat klappade av spänning. Och han hade så när gett till ett utrop — vars innebörd han ej ville riktigt erkänna — när han åter såg de nätta små galoschavtrycken långsamt kedja bevis till bevis, att *hon* — vem hon nu var — även i dag hälsat på i skogen.

Och nu gjorde Sten Hedman någonting, som han skulle haft svårt att urskulda någon annan än sig själv. Han tog upp en nyckelknippa och läste säkert och ordentligt den nyss så generöst öppna grinden. Detta område var hägnat med fem täta rader taggräs. Ingen och minst en dam skulle på egen hand kunna krängla sig ut härifrån.

Därefter började löjtnanten jakten. Med blicken stadigt på marken och ett småleende under mustaschen följde han dessa förtjusande små spår, tills de närmade sig trädgårdsgrinden och en ny farhåga dök upp. Ty *den* grinden var inte låst, och genom trädgården skulle hon måhända kunna —

Just som han fått tanken, hörde han en grannruska prassla. En hel liten snödriva föll från granen ner över en smärt ung dam, som, synbarligen i djupa tankar, kom emot honom utan att lägga märke till honom. Hon var stadd på återtag.

Skulle han smyga sig in i ett snår, låta henne passera och så följa efter för att se hennes min, när hon fann sig ineläst? Nej!

Han hade knappt avgjort saken för sig, när hon såg upp. Hon ryckte till, som om hon hört en gevärsknall i sin närhet. Hon skiftade färg och grep som efter ett stöd, men fick blott tag i en buske, där den lilla handsken försvann i snö.

Han fattade sig nästan blixtnabbt. Här var ingen tid att förlora. *Hon* skulle ej behöva lida en sekund längre för hans skull. Han skyndade på stegen.

— Så — så storsinnat av dig, Asta — att komma, stammade han och sträckte begge händerna emot henne.

Hon fann ej ett ord till försvar och tycktes fortfarande ostadig på fötterna, som om hon plötsligt blivit sjuk och behövde stöd. Hon föll mot hans räckta arm, men gjorde motstånd, då han ville dra henne intill sig.

— Säg åtminstone, bad han — att du inte längre avskyr mig!

Och det sade hon. De sade så mycket annat på några korta sekunder, att Asta ej hann undra över, att Sten läste upp gränsgrinden, när de följdes ut den vägen.

Då framtida historiker skola söka karaktärisera vår tids orientering inom konstskapandet, komma de säkerligen huvudsakligen uppmärksamma vår benägenhet för att knyta an det moderna vid det traditionella. Även för det senare 1800-talets målsmän stod det klart, att intet är nytt under solen, varför de också togo upp gamla typer. Men de nöjde sig med en okänslig kopia. Vi däremot vinnlägga oss att anpassa det gamla efter de nya fordringar, som en ny tid ställer på oss. Denna allmänna vilja att söka efter former i de gångna periodernas rika skattkammare behöver ej, såsom ofta felaktigt påpekas, stämpla vår tid som en passivitetens och stillaständets tidsålder. Hur energiskt sökte

Foto. Rosenberg, Sthlm.

ULRIKSDALS SLOTTSPARK.

Vidst. bild: KARLBERGS SLOTT'S MINNESHALL.

Foto. Rosenberg, Sthlm. — Kluck: Göts Ritbyrå & Kluckanstall, Gbg

ej renässansens konstnärer i Italien efter klassiska förebilder. Och hur intensiv var ej kärleken till en gången epoks ornamentikförråd under empiren. Rena historiska konstperioder kunna vi sannerligen icke kalla kvalitativt mindervärdiga.

Men naturligtvis beror det bestående värdet hos varje konstepok på det sätt man lyckats sammansvetsa det gamla med det nya. Även här finnes ett gyllene snitt. Men proportionerna låta sig ej exakt uppmätas.

Det verkar, som om vi på flera omåden redan voro på god väg att uttröna den rätta avvägningen. Att vi

Foto. Rosenberg, Sthlm.

ULRIKSDALS SLOTT.

verkligen nått goda resultat på några områden måste bero därpå, att vi, som tidigare påpekats, verkligen haft ögonen öppna för både vår tids krav och det som av historisk konst bäst kan tjäna som utgångspunkt.

Helt naturligt har det varit både lång och mödosam väg, innan vi nått därhän, allra helst då kontakten med traditionen varit avbruten. Men när trädarna åter knutits samman, är också möjligheterna stora för att dess framtida utveckling skall kunna bliva mera med-

Foto Rosenberg, Sthlm

Kliché: Göts Ritzgrå & Klichéanstalt, Gbg.

WRAMS-GUNNARSTORP, Malmöhus län, tillhörigt f. d. landshövding G. D. R. Tornerhjelm.

veten och konsekvent än fallet varit under de senaste generationerna.

Ett synnerligen viktigt område är arkitekturen, vilken till följd av sin nyttokaraktär måste tillhöra alla samhällets medlemmar, och som därtill bör upptaga alla de fria konsterna som tjänande bröder. Ja, detta inbördes förhållande är något som man lyckats förstå i mera breda lager först under de sista åren. Under 1800-talet förlorades traditionen. Nu har den åter börjat livas upp tack vare fördjupade studier i vår inhemska konstodlings historia.

Samlingsverk som "Sveriges kyrkor" och "Sveriges gamla städer" och "Arkitektur" äga en ej överskådlig betydelse, även ur rent praktisk synpunkt. Härtill ha under den allra senaste tiden fogats ännu ett sammelvverk, även om det endast består av ännu icke publicerade uppmätningar, nämligen "Svenska trädgårdar".

Detta sistnämnda arbete igångsattes 1918 av Arkitekturminnesföreningen, som åt arkitekterna Hakon Ahlberg och Harald Wadsjö nppdrog att organisera en uppmätning av Sveriges märkligaste trädgårdsanläggningar. Den första impulsen kom antagligen från den serie föreläsningar som på föran-

Foto Rosenberg, Sthlm

Kliché: Göts Ritzgrå & Klichéanstalt, Gbg.

STORA VÄSBY, Uppsala län, tillhörigt friherre Louis De Geer.

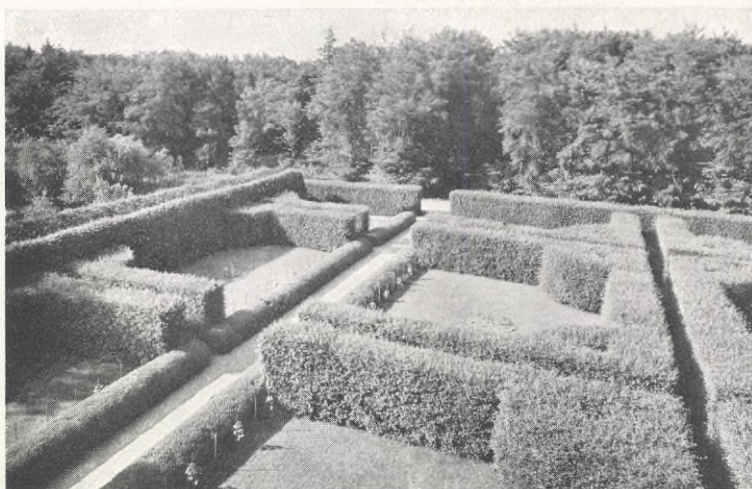

Foto Rosenberg, Sthlm.

Kliche: Goës Ritbyrå & Klichéanstalt, Öbg.

TRÄDGÅRDSANLÄGGNINGAR I SKARHULT.

staltande av professor Ivar Tengbom år 1917 hölls i Kostakademien av docenten Carl W. Schnitlers över gamla italienska trädgårdsanläggningar. Nämnde norske vetenskapsman hade året dessförinnan utgivit en avhandling om "Norske haver i gammel og ny tid", vilket arbete 1917 följdes av "Trädgårdskonstens historia i Europa", där han för första gången belyste svenskt material.

Endast tack vare enskilda donatorer, bland vilka främst är att nämna kronprinsen, kronprinsessan samt prins Eugen, kunde arbetet sättas i gång. Det lades

redan från början brett. Över de olika anläggningarna upprättades både översiktsplan, längd och tvärsektioner samt uppmätningar av värdefulla detaljer. Varje trädslag fick sin särskilda markering.

Flera av anläggningarna l'gga nu antingen i lägervall eller ha under 1800-talet omvandlats till parker i engelsk stil. Detta försvårade helt naturligt arbetets gång. Ofta vållade ojämnheten i marken eller t. ex. en svårt förfallen damm bryderier angående det ursprungliga tillståndet.

Ett historiskt studium av anläggningarnas historia var det enda som kunde bringa full klarhet i frågan. Därför allierade sig de nämnda arkitekterna med författaren, som under de sista åren studerat gamla kartor, avbildningar och arkivalier rörande svensk trädgårdsarkitektur. Detta på förhand oöverskådliga arbete har ej

alltid kunnat föras jämsides med uppmätningarna. Ännu återstår mycket för att en typologi av anläggningarna skall kunna framläggas.

Men redan nu kunna vi med berättigad stolthet hänvisa på den inhemska trädgårdskonst, som mellan trettioåriga krigets sista år och storhetsvåldets sammanstörtande under Karl XII ägde en kvalitet, som väl kan jämnställas med den vi finna i de stora kulturländernas motsvarande anläggningar.

Hos oss är det största namnet Nicodemus Tessin d. y. vars insats inom trädgårdskonsten av samtiden

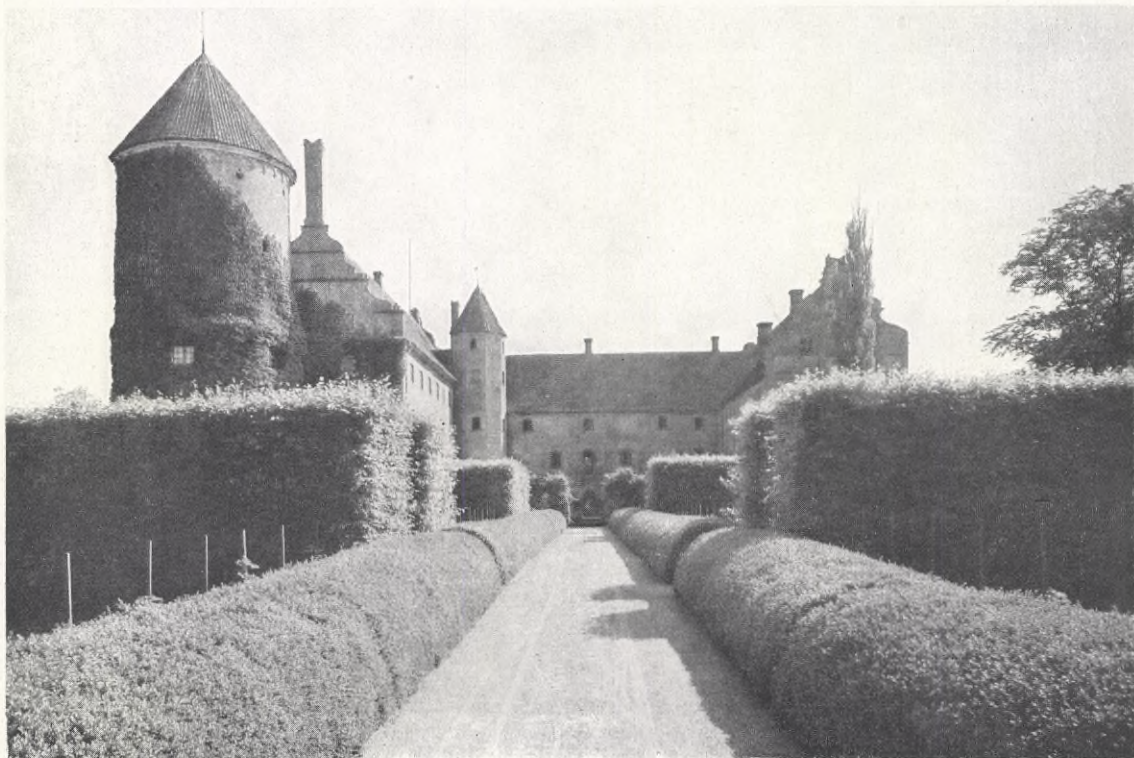

Foto Rosenberg, Sthlm

Kliche: Goës Ritbyrå & Klichéanstalt, Öbg.

SKARHULT, Malmöhus län, tillhörigt fiherre W. G. von Schwerin.

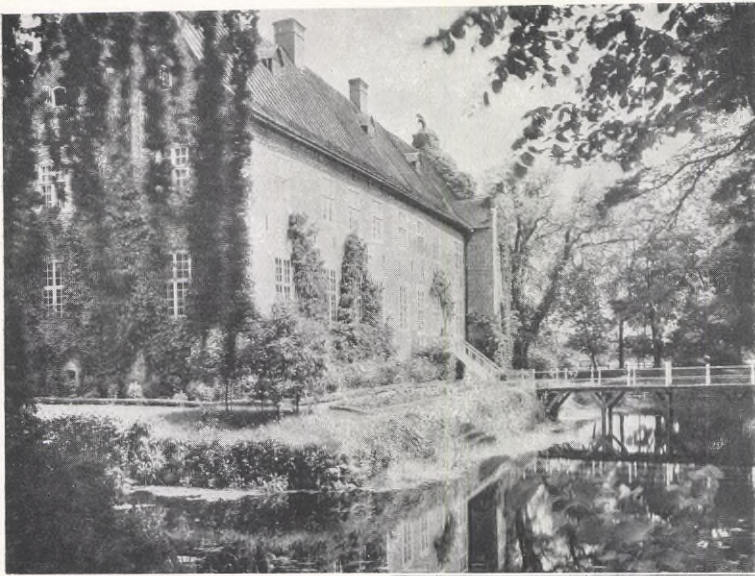

Foto Arkitekt Waksjö.
TROLLE—LJUNGBY, Kristianstads län,
tillhörigt överstekammarjunkaren greve
H. G. Trolle-Wachtmeister.

säkerligen skattades lika högt som hans övriga byggnadsverksamhet. Men även för och efter honom finnas personer, vilka med framgång ägnat sig åt samma konstgren.

Den livliga byggnadsverksamheten under storhetstiden belyses kanske bäst, om jag nämner att redan äro över tjugo anläggningar från denna tid uppmätta och det oakttat återstå flera även mycket betydande.

7. h.: ROSENDAL, Malmöhus län, tillhörigt friherre H. A. Bennet.
Foto Rosenbergs Stockholm.

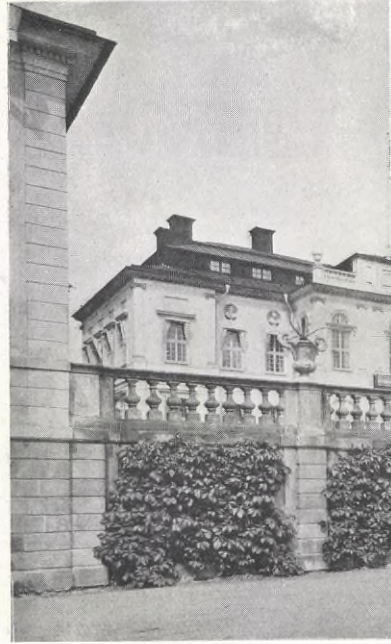
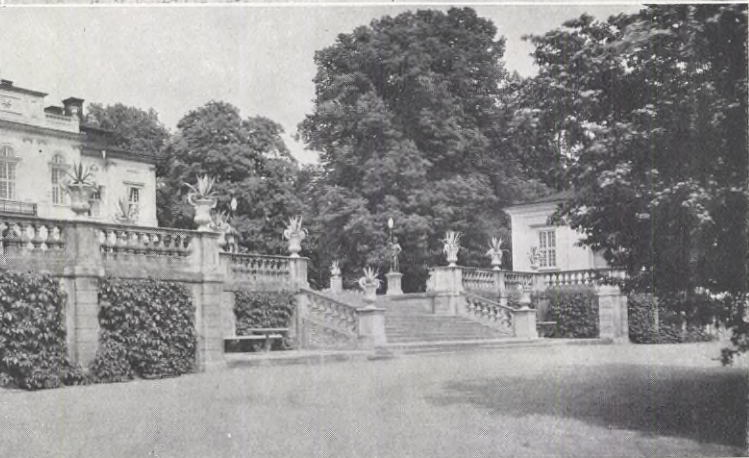

Foto. Rosenberg, Stockholm

STENINGE, Stockholms län.

Foto: Göts Bildbyrå & Klippanstall, Gbg.

Men då medlen tagit slut får arbetet anstå, tills bättre tider stunda. Då kan man med fog hoppas, att ett statsanslag hjälper företaget i hamn. Det är en nationell angelägenhet, att de monument, som tillhöra vår konstodling, om de nu ej alla kunna rationellt värdas, dock vetenskapligt undersökas, innan detta omöjliggöres av ett för långt gånget förfall. På så sätt skulle åtminstone i bild och skrift dessa märkliga bevis på våra förfäders konstkultur kunna räddas över till kommande generationer och bliva dem till nytta.

Naturligtvis kunna ej dessa monumentala anläggningar vara direkt förebildliga för vår tid. Men i ett flertal detaljer kunna de vara oss till oskattbar nytta, liksom vid belysandet av denna huvudprincip, som nu allt mer börjar vinna burskap: en byggnad får ej isoleras utan måste organiskt införas i sin omgivning.

En av Frankrikes förnämsta tonsättare Charles Camille Saint-Saëns avled den 16 dec. i Algier 86 år gammal.

I Frankrikes musikhistoria representerar Saint-Saëns namn en sällsynt rik och mångsidig tondjuktargärning. Utan att kunna räknas till musikens största skapar-krafter har han genom sin höga europeiska musikbildning, sin alldeles osedvanliga förtrogenhet med alla områden, säkra stilkänsla och formtalang efterlämnat en kvantitativt likaså omfångsrik som

JULKLAPPSUTDELNING I ELYSÉEPALATSET TILL SKOLBARN. Presidentens dotter m:lle Marthe Mille-
rand förrättar utdelningen i faderns närvaro. — Kliche: Sjöberg, Gbg. — Kliche: Sjöberg, Gbg.

FRANSKE KOMPOSITÖREN CAMILLE SAINT-SAËNS begravnes å statens bekostnad under stor ståt. — Färden från Madeleine-kyrkan o. över Place de la Concorde.

kvalitativt intressant produktion. Bland hans mest berömda arbeten må framhållas det praktfulla operaverket Simson och Delila samt den europeiskt ryktbara

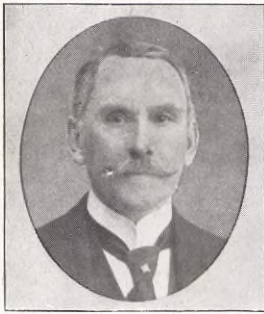
symfoniska dikten Danse macabre, vilka båda synnerligen klart belysa arten och omfånget av hans skapande fantasi. Den stora kärlek och popularitet han tillvunnit sig i sitt hemland tog sig ett verkligt nationaluttryck vid begravningen, då han på franska statens bekostnad under de största hedersbetygelser överlämnades åt den sista vilan.

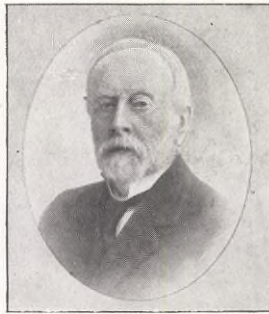
Efter fotografier.

Kliche: Aug. Sjöbergs Klichéanst., Gbg.

VECKANS PORTRÄTTGALLERI

C. M. LILLIEHÖÖK.
1:ste Hövmarsskalk. Ståthållare.
Gripsholm. — 75 år 7 jan.*

Å. G. EKSTRAND.
Fil. Dr. F. d. Överingeniör.
Sthlm. — 75 år 23 dec.*

J. LINDBECK.
Nyutnämnd Marinöverdirek-
tör.*

A. F. H. FOGELBERG.
Chefsintendent. — Stockholm.
60 år 26 dec.*

H. E. HAMBERG.
F. d. Professor. — Stockholm.
75 år 6 jan.*

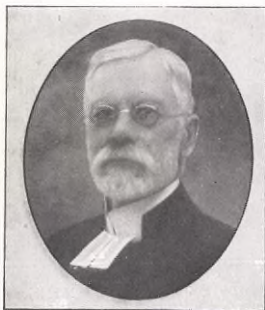
C. LIDMAN.
Folkskoleinspektör. — Sthlm.
60 år 23 dec.*

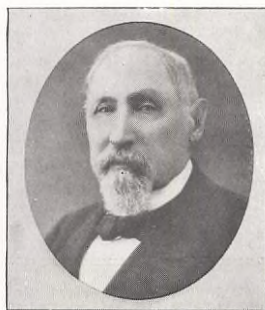
P. M. C. NODERMANN.
Domkyrkokapellmäst. Fil. Dr.
Lund. — 55 år 11 jan.*

B. O. E. EKWALL.
Professor. — Lund.
45 år 8 jan.*

J. SANDÉN.
Prot. Kyrkoherde. — Asker-
sund. — 75 år 4 jan.*

E. Z. A. ZACHRISSON.
Godsägare. — Dröpskult.
75 år 18 dec.

V. A. DESHAYES.
Verkst. Direktör. — Upperrud.
65 år 2 jan.*

A. QVIRIST.
Direktör. Komm.-man. — Mar-
strand. — 60 år 4 jan.

C. E. BENGTSOON.
Vattenrättsdomare. — Sunds-
vall. — 60 år 9 jan.*

O. E. A. MELLGREN.
Förläkningsman. — Göteborg.
60 år 31 dec.*

K. A. TENGDAHL.
Riksdagsman. — Stockholm.
55 år 9 jan.*

A. LEHMAN.
Disponent. — Forssa.
50 år 21 dec.*

Kliche: Aug. Sjöbergs Klicheanst., Gbg.

VICTORIA-MUSÉET I UPPSALA I NY GESTALT.

Efter en genomgripande nydaning har det av den berömde svenske egyptologen prof. Karl Piehl grundlagda Victoria-Muséet för egyptiska fornsaker i Uppsala åter blivit tillgängligt för forskning och allmänhet. Museets dyrbara och synnerligen representativa, på senaste tiden genom intressanta nyförvärv bl. a. från engelsmannen Flinders Petrie's senaste utgrävningar i Egypten, betydligt utökade samlingar ha i Gustavianum erhållit nya, ur museiteknisk synpunkt synnerligen tillfredsställande lokaler. Samlingarnas överflyttning till de nya lokalerna såväl som föremålens montering och uppställning ha letts av amanuensen fil. lic. Pehr Lugn.

*

Till Dorpats universitet överlämnas i dagarna en vacker och värdefull gåva nämligen en kopia av det i Kungsholms kyrka befintliga *Gustav II Adolfsporträttet* av Elbfas. Kopian, som utförts av målarrinnan Märtha Rydell-Lindström har kommit till stånd genom insamling bland lärare och studenter vid universiteten i Uppsala och Lund samt högskolorna i Stockholm och Göteborg ävensom bland en del enskilda personer i Stockholm. Initiativet till den vackra och lämpliga gåvan är taget av de svenska professorerna vid Dorpats universitet, Andreas Bjerre och Johan Bergman, och arbetet med insamlade av medel samt porträttets anskaffande är utfört av den svenska Kommittén för de baltiska länderna genom dess ordförande, fröken Anna Lindhagen samt professor Vilhelm Lundstedt och byråchefen S. Ribbing.

Tavlan har åsatts följande inskription å ramen: "Gustaf Adolf, grundläggare av Dorpats universitet 1632. Medborgare i Stockholm samt lärare och studenter vid Sveriges universitet äro givare 1922".

*

Efter fotografi. Kliche: Sjoberg, Gbg.
ETT GUSTAF II ADOLF-PORTRÄTT SOM GÅVA
TILL DORPATS UNIVERSITET.

En stark nationalistisk mot England riktad jäsning har den senaste tiden givit sig tillkänna i Egypten med Kairo som den egentliga oroshärden. Rörelsens ledare, av vilka Zaglul pascha är den förnämste, hava samlats i staden och stå

indirekt som tillskyndare i fråga om de försök till upplöpp, som utgått från infödingskvarteren och vilka i en mängd fall haft en synnerligen elakartad karaktär. För att återställa lugnet hava de engelska myndigheterna utvisat Zaglul och fem andra nationalistledare och överfört dem till Ceylon. Att situationen uppfattas såsom allvarlig visas av att en del av engelska Medelhavsflottan beordrats till Egypten.

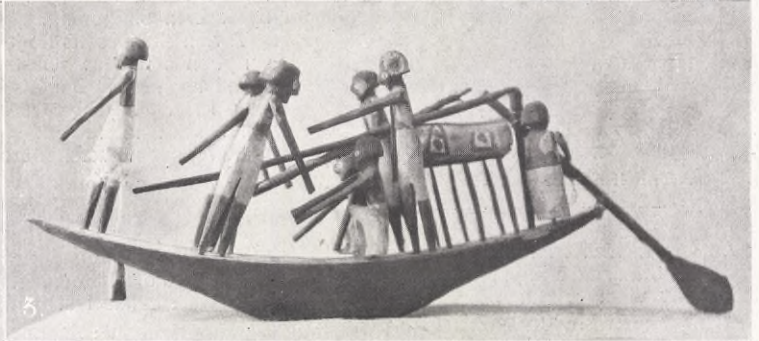

Efter fotografi. Kliche: Sjoberg, Gbg.
OROLIGHETERNA I EGYPTEN. ZAGLUL PASCHA, ledare av uppriorspartiet och utvisad av de engelska myndigheterna, en åtgärd som ansetts olämplig och ägnad att förvärpa den redan förut allvarliga situationen.

INNEHÅLL: Professor E. O. Arenander (biografi o. helsidesporträtt). — Från Stockholms teatrar. — Mölnåds stadsinvigning. — Landshövding A. W. T. von Sneidern. — Saint Saëns ♪. — Victo ia-museet i Uppsala i ny gestalt. — Gustaf II Adolfsporträtt till Dorpatsmuséet. — In- och utländska bilder och porträtt till dagskrönikan. — Gamla svenska trädgårdsantägningar. Av amanuensen Nils G. Wolin. — Veckans porträttgalleri. — "I skogen". Novell av K. G. Ossianilsson.

Efter fotografi. Kliche: Sjoberg, Gbg.
VICTORIA-MUSEET I UPPSALA. En likkista i mumieform för prästen-skrivaren Chonsumes, ett sällsynt vackert exemplar. Omkr. 3,000 år gammal.

VICTORIA-MUSEET I UPPSALA I NY GESTALT.

1. Interiör från en av museisalarerna. I fonden en stor glasmontör för mumiekistorna, t. h. en del gravstenar.
2. Ett drottninghuvud av basalt, skadat men även i sitt nuvarande skick av betydligt konstnärligt värde. C:a 5000 år gammalt.
3. En dödsbåt, som vi i utgrävning påträffades i en grav och varav den döde tänktes ha behov för färden på den andra Nilen. Männan å densamma äro just sysselsatta med att hissa seglet. 4000 år gammalt.
4. En relief med mästerligt skurna bilder framställande avskedet från mumien, som omfamnas av hustrun och andra sörjande. Längst t. v. en präst i full ornat, d. v. s. med panterkskinnet över sig. Övre delen av stenen saknas. C:a 3.000 år gammalt.
5. Alabasteroaser, använda som sminkbehållare. Förträffligt arbete.

Efter fotografier.

Kliche: Göts Bildgrå & Klichéanstalt, Gbg.